

O PRIMĂ TENTATIVĂ DE EMIGRARE A ȚĂRANILOR DIN SATUL TABANI, JUDEȚUL HOTIN ÎN REGIUNEA AMUR, IMPERIUL RUS (1902)

A FIRST ATTEMPT TO EMIGRATE PEASANTS FROM THE VILLAGE OF TABANI, HOTIN COUNTY IN AMUR REGION, RUSSIAN EMPIRE (1902)

*Valentin TOMULEȚ, dr. hab., profesor universitar,
Departamentul Istoria Românilor, Universală și Arheologie, USM,
ORCID: 0000-0003-4696-2064,*

CZU:94(478)''1902'':314.743

Abstract

The period documents in which the topic under discussion in this article is addressed testify that the implementation of the Agrarian Regulation of July 14, 1868, in particular, the distribution of land plots in different localities of Bessarabia, was a difficult thing, it required time and effort, both on the part of the peasants and on the part of the county, regional and imperial administration. The problem arose not only because of the erroneous interpretation of the Agrarian Regulation of 1868, but also because some landowners did not comply with the regional and imperial provisions, keeping the best part of the estate in their ownership, benefiting from this regulatory right, choosing the most fertile and fertile lots, the most favorable geographical location of the estate, and in some cases, under various pretexts, they did not include part of the land in the composition of the estate, to be distributed to the peasants. An eloquent example, in this sense, is the attempt of the peasants from the village of Tabani, Hotin county, to receive the full lot of land in the size of 8 tens, presenting complaints and requests in various county, regional and imperial courts over the years, in which requested the solution of the problems related to the distribution of land lots, which conventionally can be divided, with small interruptions, in four large stages, starting on March 15, 1871 and ending on April 25, 1913.

Therefore, in a period of about 45 years, from the date of the announcement of the agrarian reform on July 14, 1868, the peasants from the village of Tabani, Hotin county, for 17 years were in permanent correspondence with the county and regional institutions and imperial in an attempt to solve the problems related to the manner and specifics of their endowment with land and 28 years – in a situation of relative rest. Despite the courage and tenacity, insistence and perseverance, the attempt of the peasants was not crowned with success. As a result, starting in the summer of 1902, a new stage in the history of the villagers will begin, when in May – 60/59 families will apply to move to the Amur region, Russia, a topic that will be examined in another study. The right to move to the Amur region receiving only 14 families

Key-words: *Tabani, Hotin county, Russia, Amur region, peasants, reform, revolt.*

Formularea problemei

Printre probleme de un interes deosebit pentru istoria Basarabiei sub regim de dominație țaristă sunt și cele legate de aplicarea în viață a reformelor liberale din anii '60-'70 ai secolului al XIX-lea și schimbările care s-au produs în satul basarabean după aplicarea în viață a acestor reforme. Un interes aparte îl prezintă aplicarea în practică a Regulamentului agrar din 14 iulie 1868 și tentativele de

emigrație a țăranilor din mai multe localități ale Basarabia în Caucaz, Siberia și Extremul Orient la sfârșitul secolului al XIX-lea – începutul secolului al XX-lea.¹

Prin abordarea acestei teme, cu referință la satul Tabani, județul Hotin, tindem să trezim interesul cititorului, în special a celui din mediul rural, pentru destinul satului basarabean și oamenii lui, pentru istoria moșilor și strămoșilor lor, care cândva au fost «talpa» țării, dar și pentru a înțelege mai profund schimbările de ordin social care au loc astăzi în Republica Moldova.

Aplicarea în Basarabia a Regulamentului din 19 februarie 1861

Regulamentul din 19 februarie 1861 a fost aplicat în Basarabia etapizat, pornind de la specificul și situația socială din regiune. Respectiv, prevederile de bază a acestui Regulament s-au referit doar la un număr redus al populației, din considerentul că iobăgia (vecinia) în Țara Moldovei a fost abolită, încă în 1749, de către domnul fanariot Constantin Mavrocordat. Regulamentul, făcea referință doar la țăranii iobagi ruși care, de cele mai dese ori, au fost aduși în Basarabia de moșierii și funcționarii ruși și la ȝiganii particulari (robi – curtenii, vătrașii și hoinarii), cealaltă categorie – ȝiganii Coroanei, au fost incluși încă în anii '30 ai secolului al XIX-lea în categoria socială a țăranilor de stat (către anul 1861, aceștia aparțineau Ministerului Proprietăților Statului și Armatei Căzăcești de la Dunăre).² Aceștia au fost eliberați în baza *Regulamentelor suplimentare cu privire la persoanele din regiunea Basarabia, eliberate în 1861 de dependența iobăgistă*, fiind trecuți în categoria țăranilor contribuabili. Regulamentul a fost emis în baza decretului Senatului din 2 martie 1861, era alcătuit din 5 compartimente și se referea la: **1.** drepturile persoanelor eliberate de dependența iobăgistă; **2.** relațiile persoanelor eliberate de dependența iobăgistă cu proprietarii funciari în decursul a doi ani, după confirmarea acestui Regulament; **3.** finisarea relațiilor de dependență; **4.** despre îndeplinirea prestațiilor de stat și dărilor de către persoanele eliberate de dependența iobăgistă și **5.** despre transpunerea în viață a acestui Regulament.

La momentul aplicării Regulamentului, în Basarabia, locuiau 11681 iobagi, din care numai 100 practicau agricultura. Aceștia erau ȝiganii care, până la 1812, au fost robi, și țăranii ruși aserviți, aduși în Basarabia de către moșierii ruși

---

¹ Mai detaliat despre emigrarea țăranilor din Basarabia în diferite regiuni ale Rusiei, *a se vedea*: Viorel Bolduma. *Emigrația populației din Basarabia în Caucaz, Crimeea și în Nordul Mării Negre (anii '40-'80 ai secolului al XIX-lea)*. În: Studia Universitatis Moldaviae. Seria „Științe umanistice”, nr. 1 (134), Chișinău, 2020, pp. 141-152; Idem. *Emigrația populației din Basarabia în Caucaz, Crimeea și Dobrogea (anii '90 ai secolului al XIX-lea)*. În: Collegium Mediense, Vol. X, Comunicări științifice, XIX, Mediaș, 2020, pp. 50-54; Idem. *Emigrația populației din Basarabia în Caucaz, Crimeea și nordul Mării Negre (anii '70-'90 ai secolului al XIX-lea)*. În: Tyragetia, vol. XIV (XXIX), nr. 2, serie nouă. Istorie și Muzeologie, 2020, p. 185-200.

² Despre emanciparea ȝiganilor în Basarabia, *a se vedea*: Cristina Gherasim, Valentin Tomuleț. *Stăpâni și robi sau nobili și ȝigani în Basarabia (1812-1861)*, Chișinău, 2021, p. 155-162.

după anexare³, fapt legiferat prin legea din 15 martie 1845, care prevedea ca nobililor din Basarabia care dețin proprietăți funciare în alte gubernii sau regiuni ale Imperiului Rus li se permitea să dețină pentru necesitățile vieții personale și pentru muncile casnice țărani iobagi, dar fără ai implica în lucrările agricole.⁴

Regulamentul stipula că sistemul de iobăgie/robie a fost suprimat pentru totdeauna în Basarabia. Celor eliberați din această dependență li se acordă drepturi similar țăranilor liberi înscriși în obștile sătești și celor așezați pe pământurile moșierești. Persoanele eliberate de sistemul de iobăgie, inclusiv țăranii de la curte (mulți din aceștia în Basarabia fiind țigani), urmau a fi înscriși în categoria țăranilor liberi din cadrul obștilor sătești, precum și pe pământurile moșierești și mănăstirești, în acele localități, unde aceștia erau înscriși.

Însă, prevederile Regulamentului nu intrau în vigoare din momentul semnării lui de către împărat sau anunțului public făcut la 5 martie 1861 în parohii. Regulamentul prevedea că în decurs de 2 ani foștii iobagi/robi nu aveau dreptul de a pleca de la fostul moșier, fără acordul lui, cu excepția câtorva cazuri stipulate în Regulament.⁵

Cele relatate, atestă schimbarea statutului foștilor iobagi/robi, acordarea libertăților, drepturilor și privilegiilor de care aceștia puteau beneficia, deși modalitatea de implementare a acestor dispoziții nu a fost una ușoară.

Specificul aplicării în Basarabia a Regulamentului agrar din 14 iulie 1868

Regulamentul privind relațiile agrare ale țăranilor din regiunea Basarabia stabiliți pe pământurile proprietarilor funciari, mănăstirilor și ale altor instituții ecleziastice (denumirea completă a Regulamentului)⁶ a fost promulgat de împăratul rus Alexandru al II-lea la 14 iulie 1868. El avea la bază principiile generale ale Regulamentului din 19 februarie 1861, dar reflecta un șir de particularități locale și nu s-a referit la problema desființării iobăgiei, din simplul considerent că țăranii din Basarabia erau liberi sub aspect juridic. Întrebarea privind modalitatea răscumpărării loturilor țărănești a fost puțin reflectată în Regulament, din considerentul că răscumpărarea lor se efectua în concordanță cu prevederile stipulate în Regulamentul din 19 februarie 1861. În Regulamentul din 14 iulie 1868

³ Ștefan Purici. *Istoria Basarabiei. Note de curs*, București, 2011, p. 101.

⁴ ПСЗРИ. Собр. II, т. XVIII, часть 1, 1843, №16619, СПб., 1844, с. 134.

⁵ ПСЗРИ. Собр. II, т. XXXVI, отд. первое, 1861, №36673, СПб., 1863, с. 396-397.

⁶ Documentul integral *a se vedea*: Agenția Națională a Arhivelor din Republica Moldova (ANARM) Agenția Națională a Arhivelor din Republica Moldova (ANARM), F. 122, inv. 1, d. 424, f. 111-117. Regulamentul este publicat și în: Я.С. Гросул, И.Г. Будак. *Крестьянская реформа 60-70 годов XIX века в Бессарабии*, Кишинев, 1956, с. 198-222.

au fost stipulate doar acele particularități care erau specifice și reieșeau din situația concretă din Basarabia.⁷

Conform prevederilor Regulamentului, dreptul la deținerea lotului de pământ îl aveau țăranii căsătoriți, burlacii și mic-burghezii/târgoveții, care la momentul publicării Regulamentului dețineau terenuri arabile. De acest drept au mai beneficiat și țăranii care au fost incluși de recensământul fiscal din 1857 pe un anumit loc de trai, iar către 1868 și-au schimbat reședința. Suprafața lotului dat în folosință a variat între 8 și 13,5 desetine⁸, sau, în medie, țăranii au primit câte 7,39 desetine de pământ. Mărimea lotului depindea de așezarea geografică și fertilitatea solului, numărul forței de tracțiune și brațe de muncă. Pentru județele Hotin, Soroca, Chișinău și Bender au fost stabilite două categorii de loturi, iar pentru județele Iași, Orhei și Akkerman – o singură categorie. Cele mai mari loturi de pământ au primit țăranii din județul Bender – 10,5-11,5 desetine și din județul Akkerman – 13,5 desetine, iar cele mai mici loturi (8-8,5 desetine) – țăranii din județul Hotin⁹. Analiza sistemului de repartizare a loturilor de pământ care s-a petrecut în satul Tabani, a demonstrat cu lux de amănunte că în județul Hotin, în unele localități, țăranii au primit un lot mult mai mic decât cel stipulat în Regulament, iar alții, în general, n-au primi pământ.

Acordarea loturilor de pământ țăranilor se efectua doar în urma unei înțelegeri mutuale cu proprietarii funciari; în caz contrar, rămâneau cu terenurile de care s-au folosit până la adoptarea Regulamentului. Ca și în guberniile interne ruse, țăranii din Basarabia puteau primi un lot suplimentar, depunând cereri administrației locale și judecătorului de pace, care erau satisfăcute în decurs de 5 ani de la data elaborării actelor de dare în folosință a pământului. Lotul care urma să-l primească țăranul includea doar terenul arabil, care se afla la o distanță de sat ce nu depășea 10 verste¹⁰. Regulamentul specifica terenurile agricole care intrau în componența gospodăriilor țărănești: terenurile arabile, terenurile pe care erau ridicate construcții, grădini, livezi, cânepiște, prisăci, vaduri de adăpare și țarcuri pentru vite, spațiile dintre casele țăranilor, excepție făcând stradelele destinate circulației.

⁷ Я.С. Гросул, И.Г. Будак. *Крестьянская реформа 60-70 годов XIX века в Бессарабии*, с. 60.

⁸ *Desetină* – măsură a suprafeței în Rusia, egală cu 2400 de stânjeni pătrați (1,09 hectare) sau cu 240 de stânjeni în lungime și 10 în lățime. Stânjenul este egal cu 3 arșini. Un stânjen pătrat este egal cu 3 arșini în lungime, 3 arșini în lățime și 3 arșini în înălțime. Arșinul include 16 verșocuri. Desetina ca măsură a suprafeței a fost introdusă în Basarabia după lichidarea unităților de măsură românești – falcea, prăjina, pasul, palma etc. potrivit Regulamentului despre țăranii sau agricultorii liberi în Basarabia din 24 ianuarie 1834 (Valentin Tomuleț. *Basarabia în epoca modernă (1812-1918) (Instituții, regulamente, termeni*, Iași, 2014, p. 297).

⁹ ANARM, F. 122, inv. 1, d. 424, f. 113.

¹⁰ *Verstă* – unitate de măsură rusească pentru distanțe folosită în trecut în Rusia, egală cu 1,067 km. (V. Breban, *Dicționar genera al limbii române*, Vol. II, București, 1992, p. 1114).

În gospodăria țăranului, nu erau incluse acele terenuri agricole și construcții care aparțineau moșierului și persoanelor care îi deserveau moșia. În folosința țăranilor mai intrau iazurile și fânașurile de care ei s-au folosit până la adoptarea Regulamentului. Terenurile obștești aflate în posesia țăranilor rămâneau în continuare în proprietate permanentă a obștii satești, în afară de loturile personale, care puteau fi transmise prin moștenire urmașilor sau cedate altor membri ai obștii. În cazul în care țăranul renunța la lotul de pământ dreptul de preempțiune trecea la membrii obștii satului.¹¹

Regulamentul stipula și îndatoririle țăranilor față de proprietar. Pentru lotul de pământ țăranii urmau să achite moșierului prețul pământului, în muncă (până la reconvertirea la plata dării în bani) sau în bani, suma variind, în dependență de județ: Hotin – 2 rub. 10 kop. – 2 rub. 50 kop.; Bălți – 1 rub. 80 kop.; Soroca – 1 rub. 80 kop. – 2 rub. 10 kop.; Orhei – 2 rub.; Chișinău – 2 rub. – 2 rub. 50 kop.; Bender – 1 rub. 40 kop. – 1 rub. 60 kop. și Akkerman – 1 rub. 20 kop. pentru o desetină de pământ pe an. Termenul de răscumpărare a lotului era de 20 de ani de la data aprobării Regulamentului, iar termenele achitării dării în bani – 1 aprilie și 1 octombrie, cu dreptul ca proprietarul să perceapă această dare cu jumătate de an înainte.¹²

Aplicarea în practică a Regulamentului din 14 iulie 1868 nu a fost una ușoară. La 5 martie 1870 Comitetul Principal Țărănesc a adoptat o decizie suplimentară privind explicarea și completarea Regulamentului din 14 iulie 1868, care urma să soluționeze un șir de probleme apărute pe parcursul aplicării în practică a Regulamentului.¹³

Revolta țăranilor din satul Tabani în legătură cu aplicarea reformei agrare din 1868

Traducerea în viață a Regulamentului agrar din 14 iulie 1868, în special, aplicarea în practică a sistemului de repartizare, împrumțărare și răscumpărare a loturilor de pământ în diferite localități ale Basarabiei nu a fost unul ușor, a necesitat timp și efort din partea administrației locale, județene și regionale. Problema a apărut din cauza că unii proprietari funciari nu s-au conformat Regulamentului, și-au păstrat în proprietate cele mai fertile și mănoase loturi, au ales lotul în cea mai favorabilă amplasare geografică a moșiei, iar o parte din terenuri nu le-au inclus, sub diferite pretexte, în suprafața totală a loturilor de pământ ce urmau a fi repartizate țăranilor. Exemplu în acest sens ne servește împrumțărarea țăranilor din satul Tabani, de care ei au rămas nemulțumiți, prezentând pe parcursul anilor

¹¹ ANARM, F. 122, inv. 1, d. 424, f. 112-114.

¹² *Ibidem*, f. 214-215.

¹³ ПСЗРИ. Собр. II, т. XLV, отд. первое, 1870, №48089, СПб., 1874, с. 227-228.

plângeri și cereri, în care solicitau soluționare problemelor legate de repartizarea loturilor de pământ, care în final au alcătuit două dosare de arhivă – un dosar voluminos¹⁴ și altul mai mic¹⁵.

Dosarele în cauză scot în evidență intenția țăranilor de a primi în folosință lotul deplin de pământ în mărime de 8 desetine, prevăzut de Regulament, prezentând pe parcursul anilor plângeri și cereri în diferite instanțe județene, regionale și imperiale, în care solicitau soluționarea problemelor legate de repartizarea loturilor de pământ, care convențional pot fi compartimentate, cu mici întreruperi, în patru mari etape:

I. 15 martie 1871 – 20 octombrie 1882;

II. 6 mai 1884 – 20 februarie 1885;

III. 7 februarie 1906 – 22 august 1909;

IV. 23 iulie 1911 – 25 aprilie 1913.

Analiza acestor etape ne permit să constatăm că într-o perioadă de timp de cca 45 de ani, de la data enunțării Regulamentului agrar din 1868, țăranii din satul Tabani, timp de 17 ani au fost într-o corespondență permanentă și activă cu instituțiile județene, regionale și imperiale, în încercarea de ași rezolva problemele legate de modul și specificul înzestrării lor cu pământ și 28 de ani – în situație de repaus relativ.

Nu v-om pune în discuție caracteristica acestor 4 mari etape de confruntare a țăranilor din satul Tabani cu administrația locală, județeană, gubernială și imperială, subiect care va fi examinat într-un studiu detaliat special. Vom constata doar că, despre nemulțămirea țăranilor din satul Tabani, dictată de aplicarea în practică a Regulamentului agrar din 14 iulie 1868, aflăm din raportul președintelui Congresului conciliatorilor în litigiile funciare din județul Hotin, din 15 martie 1871, adresat Administrației regionale în problema țăranilor din Basarabia. În raport se menționa că la 23 octombrie 1870 comunitatea țăranilor din satul Tabani s-a adresat Congresului cu rugămintea de a urgenta procedura de repartizare a loturilor de pământ. Din declarația Conciliatorului de sector în litigiile funciare constatăm că Actul statutar/reglementar prin care țăranilor le-a fost repartizat pământul a fost deja adus la cunoștința și aplicat în practică, din care considerent acesta, n-a prezentat, la 4 noiembrie, cererea țăranilor pentru a fi discutată în

---

¹⁴ Denumirea completă a dosarului: *Дело по рассмотрению жалобы крестьян с. Табана, Хотинского уезда об отводе им земельных наделов, меньше определенных положением 1868 г.* (ANARM, F. 329, inv. 1, d. 423, f. 1-112).

¹⁵ Denumirea dosarului: *Дело по рассмотрению жалобы уполномоченных общества крестьян с. Табан Ивана Робу и Семена Русса и крестьян того же села, в числе 39 человек, на постановление Хотинского уездного съезда, по ходатайству их жалобщиков, об исправлении уставной грамоты и о дополнительном отведении земли* (ANARM, F. 329, inv. 3, d. 2152, f. 1-12 verso).

instanțele superioare, țăranii fiind informați de aplicarea în practică a Actului statutar, în rezoluția făcută pe cererea prezentată de țăranii Congresului. Administrația de plasă Briceni urma să aducă la cunoștința țăranilor că demersul lor adresat Congresului conciliatorilor în litigiile funciare din județul Hotin n-a fost examinat.

Din același raport mai aflăm că la 24 februarie 1871 țăranii s-au adresat Administrației regionale în problema țăranilor din Basarabia, în care se plângeau că n-au fost înzestrați cu un lot deplin, conform Regulamentului agrar din 1868.¹⁶

În baza Actului statutar de repartizare a loturilor de pământ, aplicat în satul Tabani la 27 octombrie 1870, se poate de constatat că moșia dată era proprietatea soției funcționarului de clasa a IX-a Lev Lisovski Maria, constituia 1287 desetine 2283 stânjeni¹⁷ pătrați de pământ, inclusiv 264 desetine 1086 stânjeni de pădure, care, în baza dispoziției Administrației guberniale în problema țăranilor din Basarabia din 9 mai 1870, confirmată de guvernatorul general al Novorosiei și Basarabiei, a fost exclusă din suprafața de pământ ce urma să fie repartizată țăranilor. Din suprafața rămasă de 1023 desetine 1197 stânjeni, conform articolului 13 a Regulamentului din 1868, două treimi, ce constituia 682 desetine 798 stânjeni, urmau a fi repartizate celor 175 de familii care au deținut în proprietate pământul moșieresc, 19 – care nu s-au folosit de pământ și 4 burlaci. În realitate, țăranilor le-au fost repartizate 711 desetine 579 stânjeni pe care ei le-au deținut în folosință pe termen lung: 167 de loturi câte 4 desetine 315 stânjeni și 8 – câte 2 desetine 1587 stânjeni pătrați. În timpul verificării Actului statutar, țăranii au declarat că doresc să primească pământ și de pe moșia Mihalcăuți, declarând că această moșie este tot proprietatea Mariei Lisovski și face parte din moșia Tabani, cerând concomitent și pământul de lângă pădure. În plus, țăranii cereau ca cele 23 de familii, care până la reformă nu s-au folosit de pământul moșieresc, să fie și ele înzestrate cu pământ. Țăranii erau nemulțumiți și de faptul că loturile care le-au fost repartizate erau amplasate peste loturile proprietarei, cerând ca acestea să fie schimbate cu loturile moșieresei, condiții neacceptate de Conciliatorul în litigiile funciare a sectorului trei Hotin. S-a mai constatat că în cazul în care, țăranii nu erau de acord cu deciziile

¹⁶ ANARM, F. 329, inv. 1, d. 423, f. 3-3 verso.

¹⁷ *Stânjen* – una dintre cele mai vechi unități de măsură din Țările Române, care corespundea cu măsura veche germană – *klafter*, reprezentând aproximativ 2,23 metri în Moldova și 1,9665 metri în Țara Românească. Moldova nu a cunoscut o reglementare legală a stânjenului; totuși, documentele atestă un *stânjen domnesc* (opt palme domnești), care a circulat concomitent cu *stânjenul „prost”*, dimensionând după „palma de om de mijloc”, mărimea acestuia variind după ținuturi și chiar localități. Diversele modele de stânjen au fost, la început, marcate pe pereții sau crestate pe bârnelor bisericilor; mai târziu, vistieria s-a îngrijit să confecționeze stânjeni din lemn sau din fier, care în secolul al XIX-lea se încredințau judecătorilor: erau „stânjeni pecetluiți”, adică ștampilăți de autoritatea centrală (Valentin Tomuleț. *Basarabia în epoca modernă (1812-1918) (Instituții, regulamente, termeni*, Iași, 2014, p. 552).

luate, urmau să depună o plângere în decurs de trei luni, lucru pe care ei nu la-u făcut. La cererea proprietarei Lisovski, la 16 octombrie 1872, conciliatorul a pregătit proiectul de repartizare a loturilor de pământ, pe care Congresul conciliatorilor în litigiile funciare din județul Hotin, la 1 noiembrie 1872, l-a confirmat. La 1 februarie 1880, Administrația gubernială în problema țăranilor din Basarabia, unde s-au plâns ulterior țăranii, a lăsat demersul lor fără răspuns. Mai târziu plângerea împuterniciților țăranilor Onufrie Sâtari, Vasile Gaina și avocatului Petru Majarov a fost transmisă Senatului Guvernant, care la 26 iulie 1884, a lăsat și el plângerea țăranilor fără răspuns.¹⁸

La 24 noiembrie 1884, plângerea împuterniciților țăranilor din satul Tabani, Onufrie Sâtari și Vasile Gaina este examinată la ședința Secției administrației locale a Ministerului de Interne și la cea din 6 februarie 1885, însă fără a lua o decizie favorabilă în favoarea țăranilor, din simplul considerent că în 1880 pământul dat în proprietate a fost răscumpărat de către țărani, iar acordarea unor loturi suplimentare, în urma deciziei din 1 februarie 1880, a Administrației guberniale a fost considerată neîntemeiată.¹⁹ La 20 februarie 1885, Administrația gubernială în problema țăranilor din Basarabia dă dispoziție Administrației județene Hotin în problema țăranilor, de a aduce la cunoștința împuterniciților Onufrie Sâtari și Vasile Gaina decizia luată.²⁰

În pofida deciziei luate țăranii au continuat să-și facă dreptate, tinzând, la început să obțină copia Actului statutar de repartizare a loturilor de pământ, luată de împuternicitul lor Petru Majarov, care pe parcurs plecase din Basarabia, luând cu el și actul de împrumut. La 24 iunie 1885, împuterniciții țăranilor din comuna Tabani, Onufrie Sâtari și Vasile Gaina, în memoriu adresat Administrației guberniale în problema țăranilor din Basarabia, scriau că la 19 mai 1884, ei au prezentat Administrației un demers prin care solicitau să li se pună la dispoziție o copie a Actului statutar, la care nu au primit răspuns și insistau ca instituțiile abilitate să le satisfacă cererea.²¹ Însă, Administrația gubernială nu se grăbea să vină cu răspunsul de rigoare, considerând problema deja rezolvată.

Tentative de emigrare a populației din satul Tabani în regiunea Amur în vara anului 1902

În pofida curajului și dârjeniei, insistenței și perseverenței, tentativa țăranilor nu s-a încununat cu succes. Ca rezultat, începând cu vara anului 1902, se

---

¹⁸ ANARM, F. 329, inv. 1, d. 423, f. 108-109 verso.

¹⁹ *Ibidem*, f. 80-80 verso, 81-82.

²⁰ *Ibidem*, f. 82 verso.

²¹ *Ibidem*, f. 83.

începe o nouă etapă în istoria sătenilor, când la 31 mai – 59 (60) de familii²², iar la 19 iunie – 140 de familii²³ perfectează listele și depunând cereri pentru a se strămuta în regiunea Amur, Rusia, în căutare de pământ. Vom examina și vom pune la dispoziția cititorului lista țăranilor nemulțămiiți de modalitatea de împrumut, perfectată la 31 mai 1902 de țăranii din satul Tabani, prezentată instituțiilor regionale, prin care aceștia manifestau dorința de a se strămuta în regiunea Amur, în căutare de pământ.

Lista (*a se consulta* Tabelul 1) conține informații prețioase și detaliate despre componența familiei (similar recensămintelor fiscale), suprafața pământului deținut în proprietate de țăranii după împrumut, valoarea în ruble a acestuia, cealaltă avere, inclusiv casa de locuit, construcțiile auxiliare, forța de tracțiune, vitele mari și mici cornute etc. și prețul în ruble a fiecărei unități luate în parte, pentru ca suma obținută în timpul vânzării să le ajungă țăranilor pentru drum, hrană și construcția locuinței la noul loc de trai.

Pentru a primi permisiunea de a pleca, în baza legii din 15 februarie 1902, țăranul trebuia să dispună nu mai puțin de 300 de ruble pentru amenajare la noul loc de trai, nu mai puțin de 30 de ruble pentru fiecare membru al familiei mai mare de 10 ani și 10 ruble – mai mic de 10 ani, pentru drum și hrană. În baza legii din 19 martie/16 aprilie 1901 de dreptul de a emigra în Siberia beneficiau doar persoanele care la locul de trai dispuneau mai puțin de jumătate din lotul de pământ stipulat de Regulamentul din 1868, sau care în componența familiei nu aveau un număr necesar de brațe de muncă mature (mai puțini de doi), cât și cei care la locul de trai rămâneau minori sau persoane ne apte de muncă²⁴.

Ca și în alte localități ale Basarabiei, tentativa țăranilor de a emigra în Imperiul Rus pentru a beneficia de pământ a fost generată de diverse zvonuri. Spre exemplu, la 29 iulie 1902 ispravnicul de Hotin raporta guvernatorului Basarabiei că țăranul Vasile Grigore Lavric-Grigoraș, în discuție la 4 mai cu preotul sătesc Gheorghe Barus, îi comunica despre intențiile a 13 familii din sat care se pregătesc pentru a se strămuta în regiunea Amur. Despre posibilitatea de a se strămuta în Rusia și de a beneficia de privilegiile pe care le acorda guvernul rus s-a aflat după ce în Sankt Petersburg a fost omorât un funcționar care se împotriva strămutării țăranilor în regiunile îndepărtate ale Rusiei. Vestea în cauză i-a amuzat chiar și pe unii țăranii înstăriți ca Ion și Teodor Sârbu, Grigore Buțcu, Dumitru Gorobeț, care împreună în alte 63 de familii au manifestat dorința de a se strămuta în regiunea Amur²⁵. Țăranii scriau despre situația precară în care s-au pomenit după aplicarea

²² ANARM, F. 329, inv. 3, d. 3383, f. 16-45.

²³ ANARM, F. 329, inv. 3, d. 3381, f. 11-81.

²⁴ ANARM, F. 329, inv. 3, d. 3383, f. 45-48.

²⁵ *Ibidem*, f. 4-5 verso.

reformei agrare, motivând că duc lipsa de pământ din care considerent nu-și pot întreține familiile și întrebau autoritățile dacă sunt posibilități de a se strămuta în Rusia din contul statului, cum pot vinde pământul și cum își pot transporta averea în noul loc de trai.²⁶ În urma dispoziției din 29 mai 1902, Conciliatorul în litigiile funciare a sectorului cinci din județul Hotin, raporta la 10 iulie că la ședința comună a obștii sătești Tabani, a discutat cu țăranii și le-a lămurit condițiile de strămutare în regiunea Amur.²⁷

Prin adresa din 25 mai 1902, guvernatorul Basarabiei punea la dispoziția conciliatorului în litigiile funciare a sectorului cinci din județul Hotin dispoziția imperială din 13 iulie 1889 și circularele adresate Administrației guberniale din 26 august 1894, 12 septembrie 1895, 17 iunie 1896, 26 februarie 1887, 29 ianuarie 1899, 5 februarie 1901, și 22 (19 aprilie) martie 1901, prin care informa despre necesitatea de a se documenta la fața locului, adunând informații despre averea și situația economică a țăranilor, alcătuind listele persoanelor ce vor să se strămute în regiunea Amur, indicând: **1.** de ce mijloace financiare dispune persoana sau ce sumă de bani poate obține în urma vânzării averii; **2.** dacă nu sunt impedimente care ar împiedica strămutarea țăranilor la noul loc de trai; **3.** componența și vârsta membrilor familiei și dacă nu rămân după plecare persoane minore sau ne apte de muncă sau sunt supuse serviciului militar; **4.** care din căile ferate este situată mai aproape de locul de trai al țăranilor.²⁸

În ședința din 18 iunie 1902, Administrația gubernială examinează cererea țăranilor Teodor Sârbu, Vasile Gaina, Luca Ababi și alora de a se strămuta în regiunea Amur, confirmând că în baza deciziei Ministrului de interne din 15 februarie 1902, a fost permisă strămutarea țăranilor din Basarabia în regiunea Amur și ținutul Usuriisk, constatând că de dreptul de a se strămuta beneficiază doar persoanele care dispun de cel puțin 300 de rub. pentru construirea casei și organizarea gospodăriei la noul loc de trai, 30 de rub. pentru fiecare membru al familiei mai mare de 10 ani și 10 rub. – mai mic de 10 ani pentru drum și hrană și trimiterea preventivă obligatorie a unei persoane din fiecare familie, care a primit dreptul de a se strămuta, pentru a găsi terenul de pământ, unde își poate organiza gospodăria. În timpul discuției s-a constatat că în baza dispoziție din 19 martie/16 aprilie 1901, persoanele ce au primit mai mult de jumătate din lotul prevăzut de regulament nu pot beneficia de dreptul de a se strămuta în regiunea Amur.

În urma discuțiilor s-a hotărât că din numărul celor 60 de persoane care au manifestat dorința de a se strămuta în regiunea Amur, nu toate persoanele au beneficiat, din diferite motive, de acest drept:

---

²⁶ *Ibidem*, f. 1-2 verso, 7-7 verso

²⁷ *Ibidem*, f. 8-8 verso.

²⁸ *Ibidem*, f. 12-12 verso.

I. 7 persoane dețineau în proprietate mai mult de jumătate din lotul de pământ prevăzut de regulament: 1. Dumitru Sâtari, 2. Onisifor Gârjev, 3. Eugen Nicolaev, 4. Alexa Sitari, 5. Gheorghe Chicaroș, 6. Vasile Bardier și 7. Ion Balaica, se considerau persoane asigurate și nu aveau dreptul de a se strămuta.

II. 27 de persoane nu dispuneau de mijloace: 1. Ion Sitari, 2. Vasile Gaina, 3. Grigore Velnicer, 4. Gheorghe Buțcu, 5. Maria Sitari, 6. Dumitru Robu, 7. Semion Șcerbeț, 8. Anastasie Șcerbeț, 9. Alexandru Rusnac, 10. Vasile Buglean, 11. Silvestru Rusnac, 12. Lupul Nicolaev, 13. Nestor Trestian, 14. Ion Vâzdoaga, 15. Onufrie Bardier, 16. Semion Trestian, 17. Ion Rusnac, 18. Gheorghe Sitari, 19. Hariton Bolduma, 20. Petru Gaina, 21. Ion Nani, 22. Ion Popa, 23. Iacov Grosu, 24. Ștefan Patrașcu, 25. Zamfira Patrașcu (după primul soț – Chicaroș), 26. Feodor Poberejnic și 27. Ion Cemortan, nu puteau beneficia de dreptul de a se strămuta.

III. 12 persoane nu dispun în familie de forță de muncă: 1. Teodor Sârbul, 2. Ion Sârbul, 3. Mihail Sârbul, 4. Isaac Placinta (Șcerbeț), 5. Ion Trestian, 6. Ion Sitari (Nirouț), 7. Ion Vacarița, 8. Ion Bolduma, 9. Ilie Acaterinei (Vâzdoagă), 10. Nicolai Sitari, 11. Gherasim Batul, 12. Teodor Traista, nu puteau beneficia de dreptul de a se strămuta.

IV. 14 persoane dispuneau de dreptul de a se strămuta: 1. Teodor Ion Traista, 2. Ion Dumitru Ursu, 3. Climenti Ion Burca, 4. Gavril Grigore Placinta (Șerbeț/Șterbeț), 5. Hariton Ioan Dodu, 6. Nicolai Mihail Sitari, 7. Vasile Nestor Nicolaesa, 8. Haralambie Lupul Sitari, 9. Dumitru Grigore Banciu, 10. Dumitru Grigore Rusnac, 11. Tudor Sava Guțul, 12. Nicolae Constantin Șporda (Leporda), 13. Alexandru Ioan Calaraș și 14. Vasile Simion Porciulean, nefiind înzestrați la locul de trai cu un lot de pământ suficient pentru existență, însă dispunând de mijloace bănești suficiente, stipulate în dispoziția Ministrului de Interne din 15 februarie 1902, au fost admise pentru a se strămuta cu traiul în regiunea Amur.²⁹

Respectiv, din numărul celor 60 (59) de solicitări, înregistrate în tabelul perfectat la 31 mai, dreptul de a se strămuta în regiunea Amur au primit doar 14 familii. Nu știm care a fost soarta ulterioară a acestor 14 familii, au emigrat sau nu în regiunea Amur. Este însă cert faptul că situația țăranilor din acest sat moșieresc, după aplicarea în viață a Regulamentului agrar din 1868, i-a adus la sărăcie și respectiv, la dorința de ași găsi fericirea în regiuni îndepărtate ale Rusiei.

Concluzii

Documentele de epocă în care este abordat subiectul pus în discuție în cadrul acestui articol atestă că aplicarea în viață a Regulamentului agrar din 14 iulie 1868, în special, repartizarea loturilor de pământ în diferite localități ale Basarabiei,

²⁹ *Ibidem*, f. 45-48.

inclusiv satul Tabani, județul Hotin, a fost un lucru dificil, a necesitat timp și efort, atât din partea țăranilor, cât și din partea administrației județene, regionale și imperiale. Problema a apărut nu doar din cauza interpretării eronate a Regulamentului agrar din 1868, dar și din cauza că unii proprietari funciari nu s-au conformat dispozițiilor regionale și imperiale, păstrându-și în proprietate cea mai bună parte a moșiei, beneficiind de acest drept regulamentar, alegându-și cele mai fertile și mănoase loturi, amplasarea cea mai favorabilă geografică a moșiei, iar în unele cazuri, n-au inclus, sub diferite pretexte, o parte din terenuri în componența moșiei, pentru a fi repartizate țăranilor. Exemplu elocvent, în acest sens, este tentativa țăranilor din satul Tabani, județul Hotin, de a primi în folosință lotul deplin de pământ în mărime de 8 desetine, prezentând pe parcursul anilor plângeri și cereri în diferite instanțe județene, regionale și imperiale, în care solicitau soluționarea problemelor legate de repartizarea loturilor de pământ, care convențional pot fi compartimentate, cu mici întreruperi, în patru mari etape, începând cu 15 martie 1871 și finisând cu 25 aprilie 1913.

Prin urmare, într-o perioadă de timp de cca 45 de ani, de la data enunțării reformei agrare la 14 iulie 1868, țăranii din satul Tabani, județul Hotin, timp de 17 ani au fost într-o corespondență permanentă și insistentă cu instituțiile județene, regionale și imperiale în încercarea de ași rezolva problemele legate de modul și specificul înzestrării lor cu pământ și 28 de ani – în situație de repaus relativ. În pofida curajului și dârjeniei, insistenței și perseverenței, tentativa țăranilor nu s-a încununat cu succes. Ca rezultat, începând cu vara anului 1902, se va începe o nouă etapă în istoria sătenilor, când în mai – 60/59 de familii vor depune cereri de a se strămuta regiunea Amur, Rusia. Dreptul de a se strămuta în regiunea Amur primind doar 14 familii. Listele prezentate de țăranii instituțiilor regionale pentru a se strămuta cu traiul în Rusia constituie un izvor important în studierea istoriei satului basarabean sub regim de dominație țaristă.

Tabelul 1

**Список царанам Бессарабской губернии, Хотинского уезда, Бричанской волости, села Табан,
ходатайствующих о разрешении
им на переселение в Амурскую область, со сведениями о семейном и экономическом их положении**

Составлен 31 мая 1902 года

№№ по порядку	Наименование волости и села и обозначение имени, отчества и фамилии домохозяина и членов его семьи обоого пола	Лета каждого из членов в текущем году		Число душ мужского пола		Число десятин владеемой земли и ся качества	В какой категории принадлежит земля: а) надельная и при том выкупаемая при содействии правительства или же выкупленная или же дарственная; б) вне надельная и при том приобретенная на собственные средства или с содействием крестьянского банка. Не состоит-ли собственная земля в залог	Прочее имущество	Стоимость имущества	Наличные денежные средства просителей на переселение	Сумма частных долгов предъявленных в волостное правление
		Муж. пола	Жен. пола	Ревизских	Наличных						

Съветът за историческа и културологична проучване в единния европейски регион: парадигми, реализации, перспективи

1.	Бричанской волости, села Табан, царан Иван Евтениев Сытарь Его сын: Иван Его жена: Анастасия Ивановна Его дочери: Мария Евгения	51 18 - - -	- - 48 13 6	- - - - -	- - - - -	2 д. удов.	Имеет две десятины земли наделной, доставшихся по наследству от отца. Стоимостью 300 р.	1 дом с усадебной и садом	150 р.	Нет	Нет
2.	Федор Васильев Сырбул Его жена: Парасковия Ивановна	61 -	- 57	- -	1 -	2 ½ д. там же	Имеет две с половинною десятины земли наделной, доставшихся по наследству от отца. Стоимостью 375 р.	1 дом с усадь. 1 сарай 1 кошница 3 пурчей	200 р. 30 р. 5 р. 9 р.	Нет	Нет
3.	Иван Николаев Сырбул Его сын: Иван Его жена: Екатерина Иосифовна Его дочь: Вера	35 3 - -	- - 28 1	- - - -	- - - -	2 д. там же	Имеет две десетины наделной земли, доставшихся по наследству от отца. Стоимостью 300 р.	1 корова 14 овец 2 лошади	60 р. 97 р. 40 р.	500 р.	Нет
4.	Михаил Николаев Сырбул Его жена: Иоана Константиновна	34 -	- 23	- -	- -	2 д. там же	Там же	1 дом с усадь. 2 лошади 1 воз с упряж. 1 борона	150 р. 60 р. 25 р. 3 р.	100 р.	Нет

5.	Василий Васильев Гаина Его сыновья: Георгий Семен Иван Его жена: Александра Федоровна Его дочери: Елизавета Парасковия	39 14 1 5 - - -	- - - - 35 10 9	- - - - - - -	- - - - - - -	1 ½ д. там же	Имеет полтора десетины наделной земли, доставшихся по наследству от сестры в приданное. Стоимостью 225 р.	2 лошади 1 воз на желез. 1 плуг 4 овцы	50 р. 40 р. 5 р. 21 р.	Нет	Нет
6.	Исаак Григорьев Плачинда (Щербец) Его сын: Федор Его жена: Екатерина Николаева Его дочери: Софрония	37 5	- - 28 2 м.	- - - - -	- - - - -	3 1/3 д. там же	Имеет от отца одну с одной третью наделной земли и от жены приданное, две десятины наделной земли. Стоимостью 500 р.	1 дом с усадь. 1 старый дом 1 хлев 1 кошница 1 погреб	160 р. 30 р. 20 р. 12 р. 10 р.	Нет	Нет
7.	Феодор Иванов Трайста Его сыновья: Георгий Димитрий Михаил Василий Его жена: Мария Лупулова Его дочери: Елизавета Ирина	50 19 17 14 12 - - -	- - - - - 48 9 5	- - - - - - - -	- - - - - - - -	3 д. 20 пр.	Имеет от отца две десятины наделной земли и одна десятина и двадцать пражин земли в приданное. Стоимостью 500 р.	1 дом с усадь. 1 сад 2 сарая 1 кошница 2 кучи 1 погреб 2 лошади 1 тарабан 1 плуг 1 борона 2 вола 1 корова 13 овец	р. 100 р. 50 р. 10 р. 32 р. 20 р. 40 р. 30 р. 28 р. 3 р. 125 р. 50 р. 78 р.	Нет	Нет

Сертетerea историчă и културологичă в спăиул унитар еуропеан: парадигме, реализăри, perspective

8.	Иван Димитриевич Руссул Его сыновья: Василий Иван Митрофан Его жена: Анисия Васильева Его дочь: Екатерина	39 16 8 1 - -	- - - - 33 15	- - - - - -	- - - - - -	1/2 фалч. там же	Имеет пол фальчи надельной земли доставшихся по наследству от жены в приданное. Стоимостью 100 р.	1 дом с усадь. 1 сарай 2 лошади 1 воз с упряж. 1 плуг 1 корова 1 бычок 1 бычок	150 р. 30 р. 50 р. 30 р. 28 р. 50 р. 30 р. 15 р.	Нет	Нет
9.	Димитрий Иванов Ситарь Его сыновья: Василий Иван Георгий Пентелей Его жена: Ивона Ивановна Его дочери: Екатерина Елизавета Евгения	46 19 17 15 5 - - - -	- - - - - 43 21 11 7	- - - - - - - - -	- - - - - - - - -	4 д. там же	Имеет четыре десетины надельной земли, от отца по наследству. Стоимостью 600 р.	1 дом с усадь. 2 сарая 1 соломорезка 1 кошница 2 лошади 1 воз с упряж. 1 борона 1 теленок 2 овцы 2 свиньи	400 р. 120 р. 200 р. 10 р. 40 р. 30 р. 3 р. 18 р. 20 р. 8 р.	50 р.	Нет
10.	Иван Федоров Трестьян Его жена: Анна Ивановна Его дочь: Евдокия	33 - -	- 21 1	- - -	- - -	2 д. там же	Тоже две десетины надельной земли. Стоимостью 300 р.	1 дом с усадь. 2 сарая 2 лошади 1 воз с упряж. 1 борона 2 поросят	200 р. 42 р. 40 р. 10 р. 3 р. 12 р.	Нет	Нет

11.	Иван Димитров Ситарь (Нироуц) Его жена: Ирина Ивановна Его дочь: Екатерина	30 - -	- 23 2	- - -	- - -	40 пр. там же	Имеет сорок пражин надельной земли, от отца. Стоимостью 100 р.	1 дом с усадь. 1 дом 1 сарай 2 кошницы 2 лошади 1 воз с упряж.	300 р. 30 р. 20 р. 5 р. 40 р. 40 р.	Нет	Нет
12.	Григорий Фомов Вельничер Его сыновья: Василий Иван Александр Его жена: Наталия Николаева Его дочь: Анна	33 17 11 8 - -	- - - - 38 16	- - - - - -	- - - - - -	50 пр. там же	Тоже пятьдесят пражин надельной земли. 125 р.	1 дом с усадь. 4 овцы	170 р. 28 р.	Нет	Нет
13.	Иван Матвеев Вакарица Его сын: Феодот Его жена: Аксения Васильева	77 19 -	- - 63	- - -	- - -	3 д. ½ пр. там же	Имеет три десятины с половиною надельной земли. Стоимостью 525 р.	1 дом с усадь. 3 сарая 1 кошница 2 вола 1 корова 1 кабан 1 плуг 1 борона	200 р. 80 р. 8 р. 140 р. 40 р. 20 р. 28 р. 3 р.	Нет	Нет
14.	Иван Васильев Болдума (вдов) Его сыновья: Федор Василий Его дочь: Мария	36 7 5 -	- - 5	- - -	- - -	2 д. 50 пр.	Имеет надельной земли от отца 45 пр. а за жены в приданное 2 д. 5 пр. Стоимостью 425 р.	1 дом с усадь. 1 теленок 3 кабанчика	100 р. 20 р. 20 р.	Нет	Нет

Скчекетая историка и культуригика в спаил унитар еврипей: парадигме, реализация, перспективы

15.	Илья Андреев Акатерина (Вездога) Его жена: Ирина Лупова	57 -	- 48	- -	- -	-	Нет	1 дом с усадь. 1 сарай 1 кошница 2 лошади 1 воз с упряж. 10 овец 1 плуг 1 корова 1 борона	150 р. 30 р. 8 р. 80 р. 60 р. 70 р. 28 р. 50 р. 3 р.	Нет	Нет
16.	Диордий Иванов Буцко Его жены: сын от I мужа Александр Диордиев Порчулеан Ея дочери: Мария Дария Его жена: Елизавета Ивановна Его дочь: Екатерина	39 18 - - -	- - 16 12 38 3	- - - -	- - - -	1 1 1 д. 20 пр.	Имеет наследственно надельной земли 1 д. 20 пр. Стоимостью 200 р.	1 корова 5 овец 1 плуг 1 борона	40 р. 35 р. 28 р. 3 р.	Нет	Нет
17.	Марк Павлов Ситарь Его жена: Елизавета Григорьева	27 -	- 26	- -	- -	1 40 пр.	Тоже. 40 пажин. 100 р.	2 лошади 1 корова	60 р. 50 р.	Нет	Нет
18.	Николай Павлович Ситарь Его сын: Василий Его жена: Анна Петрова	30 1 -	- - 18	- - -	- - -	1 40 пр. там же	Имеет от отца по наследству 40 пажин надельной землей. Стоимостью 100 р.	1 дом 2 лошади 1 воз с упряж.	45 р. 70 р. 55 р.	Нет	Нет

19.	Климентий Иванов Бурка Его сын: Федор Его жена: Аксения Урсатьева Его дочери: Екатерина Мария Анна	36 11 - - - -	- - 34 9 7 3 м	- - - - - -	1 1 - - - -	1 дес.	Тоже 1 десятину. Стоимостью 150 р.	1 дом с усадь. 2 лошади 1 лошенок 1 воз с упряж. 1 плуг 1 борона 5 овец 1 ягненок 2 свиной	300 р. 30 р. 10 р. 5 р. 5 р. 3 р. 35 р. 3 р. 8 р.	Нет	Нет
20.	Гавриил Григорьев Плачинда (Щербец) Его сын: Федор Михаил Его жена: Анна Васильева Его дочери: Екатерина Мария Вера	39 9 5 - - - -	- - - 29 15 9 2	- - - - - - -	1 1 1 - - - -	1 д. 20 пр.	Имеет от отца 1 д. 20 пражин наделной земли. Стоимостью 200 р. В залог не состоит.	1 дом с усадь. 1 сарай 1 каттица 3 лошади 1 воз с упряж. 1 корова 1 плуг 1 борона 5 овец	160 р. 35 р. 8 р. 75 р. 30 р. 50 р. 15 р. 3 р. 35 р.	Нет	Нет
21.	Харитон Иванов Додул Его сын: Николай Василий Его жена: Евфтимия Яковлева	33 4 1 -	- - - 21	- - - -	1 - - -	2 д. 40 пр.	Тоже 2 д. 40 пражин от отца. Стоимостью 400 р. В залог не состоит.	1 дом с усадь. 2 лошади 1 воз с упряж.	150 р. 60 р. 25 р.	Нет	Нет
22.	Димитрий Григорьев Робул Его сын: Софроний Его жена: Елизавета Онуфриева	30 2 1	- - 23	- - -	1 1 -	1 д. 20 пр.	Имеет от отца 40 пражин наделной земли и от жены в приданное 40 пр. Стоимостью 200 р. В залог не состоит.	1 дом с усадь. 2 лошади 1 воз с упряж. 3 овцы	60 р. 40 р. 20 р. 15 р.	Нет	Нет

Cercetarea istorică și culturologică în spațiul unitar european: paradigme, realizări, perspective

23.	Семионов Андреев Щербец	38	-	-	1	2 д. там же	Имеет от отца 2 десятины наделной земли. Стоимостью 300 р. В залог не состоит.	1 дом с усадь.	100 р.	Нет	Не
	Его сыновья: Василий	10	-	-	1						
	Георгий	2	-	-	1						
	Его жена: Мария Лупова	-	38	-	-						
	Ея дочь: Александра	-	13	-	-						
	Его мать: Анастасия Гаврилова	-	66	-	-						
					1 д. там же	Тоже от покойного мужа 1 д. в 150 р. В залог не состоит.					
24.	Александр Лупулов Руснак	50	-	-	1			1 дом с усадь.	150 р.	Нет	Нет
	Его сын: Георгий	19	-	-	1			2 сарая	10 р.		
	Иван	16	-	-	1			2 лошади	70 р.		
	Его жена: Ангелина	-	39	-	-			1 воз с упряж.	30 р.		
	Васильева	-	14	-	-			1 плуг	28 р.		
	Его дочь: Ивона							1 борона	3 р.		
						6 овец	42 р.				
						3 ягнята	9 р.				
						1 телка	20 р.				
25.	Герасим Федоров Батул	33	-	-	1	2 д. там же	Имеет от отца две десятины наделной земли. Стоимостью 300 р. В залог не состоит.	1 дом с усадь.	120 р.	Нет	Нет
	Его сыновья: Пентелей	4	-	-	1			2 лошади	35 р.		
	Николай	1	-	-	1			1 воз с упряж.	10 р.		
	Его жена: Екатерина	-	28	-	-			1 корова	40 р.		
	Пентелеева	-	3	-	-			1 борона	3 р.		
	Его дочь: Мария										

26.	Николай Михайлов Ситарь Его сыновья: Григорий Пентелей Савва Его жена: Ивона Федорова Его дочери: Парасковия Мария Елизавета Феодосия	60 24 21 18 - - - - -	- - - - 44 15 13 9 5	- - - - - - - - -	1 1 1 1 - - - - -	1 д. 20 пр.	Имеет 1 д. 20 пр. надельной земли доставшийся в приданное за женою. Стоимостью 200 р. В залог не состоит.	1 дом с усадь. 1 капица 1 корова 2 вола 2 лошади 1 воз с упряж. 1 плуг 1 борона 1 соха	170 р. 3 р. 50 р. 100 р. 50 р. 10 р. 5 р. 3 р. 15 р.	Нет	Нет
27.	Василий Димитриев Буглян Его сыновья: Василий Георгий Михаил Харитон Димитрий Макар Его жена: Домникия Иванова Его дочери: Мария Елизавета	48 23 19 17 12 10 5 - - -	- - - - - - - 46 15 9	- - - - - - - - - -	1 1 1 1 1 1 1 - - -	-	-	1 дом с усадь. 2 сарая 2 капица 2 лошади 1 воз с упряж. 1 плуг 1 борона	400 р. 40 р. 20 р. 80 р. 30 р. 28 р. 3 р.	Нет	Нет
28.	Василий Нестеров Николаес Его сын: Василий Его жена: Мария Петрова Его дочь: Парасковия	41 2 - -	- - 30 13	- - - -	1 1 - -	2 д. 40 пр.	Имеет две десетины от отца надельной земли стоимостью 300 р. В залог не состоит, а также 40 пр. от жены в приданное, стоимостью 100 р.	1 дом и усадь. 2 стригуна 2 овцы 1 ягненок	100 р. 40 р. 14 р. 3 р.	Нет	Нет

Сертетerea историчă и културологичă в спăиул унитар еурепан: парадигме, реализăри, перспективе

29.	Сильвестер Лупулов Руснак Его сыновья: Василий Иван Его жена: Аксения Нестерова Его дочь: Мария	46 14 6 - -	- - - 38 10	- - - - -	1 1 1 - -	-	-	1 дом с усадь. 2 лошади 1 воз с упряж. 1 плуг 1 корова 1 телка 1 овца	150 р. 60 р. 10 р. 28 р. 50 р. 20 р. 7 р.	Нет	Нет
30.	Харалампий Лупулов Сытарь Его сыновья: Иван Георгий Феодор Его жена: Евтения Онуфриева Его дочери: Екатерина Мария Анна Зиновия	46 17 10 6 - - - - -	- - - - 41 22 20 14 3	- - - - - - - - -	1 1 1 1 - - - - -	2 д.	Имеет от отца две десятины надельной земли. Стоимостью 300 р. В залог не состоит.	1 дом с усадь. 1 сарай 1 корова 2 быка	150 р. 30 р. 40 р. 30 р.	Нет	Нет
31.	Лупул Гаврилов Николаев (вдов)	37	-	-	1	-	-	2 лошади	50 р.	Нет	Нет

32.	Онисифор Димитриев	73	-	-	1	4 д.	Имеет 4 десятины надельной земли. Стоимостью 600 р. В залог не состоит.	2 дом с усадь.	300 р.	Нет	Нет
	Гыржев	41	-	-	1			1 конюшню	20 р.		
	Его сыновья: Михаил	32	-	-	1			2 лошади	90 р.		
	Феодор	-	71	-	-			1 воз с упряж.	12 р.		
	Его жена: Анна Иванова	-	-	-	-			1 корова	30 р.		
	Его внуки, от сына Михаила:	17	-	-	1			3 овцы	21 р.		
	Димитрий	10	-	-	1			3 ягненка	9 р.		
	Иван	-	41	-	-			3 поросят	12 р.		
	Михаила жена – Мария	-	7	-	-						
	Иванова	-	1	-	-						
	Его дочери: Анастасия										
	Парасковия	5	-	-	1						
	Внуки его, сына Феодора	1	-	-	1						
сыновья:	м.	41	-	-							
Иван	-	2	-	-							
Георгий (Михаил)	-										
Его жена: Елизавета Иванова											
Его дочь: Агрепина											
33.	Феодор Петров Трайста	27	-	-	1	-	-	1 дом с усадь.	350 р.	Нет	Нет
	Его жена: Парасковия	-	23	-	-			1 сарай	25 р.		
	Иванова							2 лошади	80 р.		
								1 воз с упряж.	15 р.		
								1 леха	15 р.		
					1 корова	50 р.					

Сертетerea историческая и культурологическая в пространстве единой Европы: парадигмы, реализации, перспективы

34.	Ефвтений Иванов Николаес	41	-	-	1	4 д.	Имеет от отца 4 десятины наделной земли. Стоимостью 600 р. В залог не состоит.	1 дом с усадь.	140 р.	Нет	Нет
	Его сыновья: Василий	19	-	-	1			1 кучя	5 р.		
	Харитон	18	-	-	1			2 лошади	60 р.		
	Исаак	7	-	-	1			1 воз с упряж.	56 р.		
	Лита	5	-	-	1			1 плуг	5 р.		
	Марко	4	-	-	1			1 борона	3 р.		
	Его жена: Евтения Степанова	-	38	-	-			2 вола	100 р.		
	Его дочери: Екатерина Мария	- -	10 1	- -	- -			8 овец	56 р.		
35.	Димитрий Григориев Батул	43	-	-	1	2 д.	Имеет 2 десятины наделной земли. Стоимостью 300 р. В залог не состоит.	1 дом с усадь.	200 р.	Нет	Нет
	Его сыновья:							2 сарая	20 р.		
	Алексей (от 2 жены) Вас.Вас.	16	-	-	1			2 лошади	50 р.		
	Додул	-	42	-	-			1 воз с упряж.	20 р.		
	Его 2 жена: Порфирия Георгиева	- -	13	- -	- -			2 вола	120 р.		
	Его дочь: Мария							9 овец	63 р.		
36.	Нестор Яковлев Трестьян	42	-	-	1	-	-	1 дом с усадь.	200 р.	Нет	Нет
	Его сыновья: Василий	17	-	-	1			1 сарай	50 р.		
	Димитрий	12	-	-	1			2 лошади	60 р.		
	Федор	9	-	-	1			1 жеребенок	10 р.		
	Георгий	7	-	-	1			1 воз с упряж.	35 р.		
	Андрей	4	-	-	1			1 плуг	28 р.		
	Иван	1	-	-	1			1 борона	3 р.		
	Его жена: Екатерина	-	33	-	-			1 корова	50 р.		
	Проконопа	-	11	-	-			2 свињи	30 р.		
	Его дочери: Александра Мария	- -	1	- -	- -			3 овцы	21 р.		
								2 ягненка	6 р.		

37.	Иван Стефанов Выздога Его сын: Василий Его жена: Софрония Калистрова Его дочь: Мария	42 14 - -	- - 35 17	- - - -	1 1 - -	-	-	3 лошади 1 воз с упряж. 1 плуг 3 бороны 3 кабана 9 овец	120 р. 60 р. 13 р. 6 р. 30 р. 63 р.	Нет	Нет
38.	Александр Лупулов Ситарь Его сыновья: Павел Козьма Его жена: Аксения Пентелеева Его дочь: Соломония	59 21 18 - -	- - - 56 25	- - - - -	1 1 1 - -	4 д. удовл.	Имеет 4 десятины надельной земли. Стоимостью 600 р. В залог не состоит.	1 дом с усадь. 1 сарай 2 лошади 1 воз с упряж. 1 плуг 1 борона 1 корова 14 овец 2 кабанчика	250 р. 15 р. 50 р. 30 р. 10 р. 3 р. 50 р. 84 р. 10 р.	Нет	Нет
39.	Онуфрий Лупулов Бардиер Его сын: Иван Его жена: Вера Михайлова	31 1 -	- - 22	- - -	1 1 -	2 д. 20 пр.	Имеет 2 десятины 20 пращин надельной земли доставшихся от отца. Стоимостью 225 р. В залог не состоит.	-	-	Нет	Нет
40.	Семен Григориев Трестьян Его сын: Василий Его жена: Александра Иванова Его дочь: Анна	37 6 - -	- - 29 3	- - - -	1 1 - -	1 д. там же	Имеет от отца 1 десятину земли в 150 р. В залог не состоит.	1 дом с усадь. 2 лошади 1 теленок	100 р. 70 р. 15 р.	Нет	Нет

Cercetarea istorică și culturologică în spațiul unitar european: paradigme, realizări, perspective

41.	Иван Александров Руснак-Паскарь Его жена: Мария Васильева Его дочери: Елизавета Анна	36 - - -	- 28 5 4	- - - -	1 - - -	-	-	1 дом и усадь. 1 корова	150 р. 50 р.	Нет	Нет
42.	Диордий Ерениев Сытарь Его жена: Мария Саввова Его дочери: Екатерина Анастасия Вера Елизавета	42 - - - - -	- 40 16 9 4 1	- - - - - -	1 - - - - -	1 ½ д.	Там же, полтора десятины наделной земли. Стоимостью 225 р. В залог не состоит.	1 дом с усадь.	150 р.	Нет	Нет
43.	Димитрий Григорьев Руснак Его сыновья: Диордий Иван Его жена: Ивана Стефанова	49 20 9 -	- - - 42	- - - -	1 1 1 -	2 д.	Имеет 2 десятины наделной земли от отца. Стоимостью 300 р. В залог не состоит.	1 дом и усадь. 1 кошница 2 лошади 1 воз с упряж. 4 овцы 1 плуг 1 борона 2 поросят	150 р. 4 р. 50 р. 15 р. 28 р. 13 р. 3 р. 5 р.	Нет	Нет
44.	Харитон Федоров Болдума Его сын: Иван Его жена: Елена Андреева	28 4 -	- - 21	- - -	1 1 -	-	-	1 дом с усадь. 1 корова	200 р. 50 р.	Нет	Нет

45.	Петр Феодоров Гаина Его жена: Ивона Федорова Его сыновья: Ефвтений на воинской службе Василий Пантелей Его дочь: Мария	55 - - 22 22 13 -	- 53 - - - 18	- - - - - -	1 - - 1 1 1 -	1 д.	Имеет 1 десятину надельной земли. Стоимостью 150 р. В залог не состоит.	1 дом с усадь. 2 лошади 1 воз с упряж. 1 сарай 1 плуг 1 кошница 1 кабанчик	100 р. 50 р. 20 р. 10 р. 5 р. 4 р. 10 р.	Нет	Нет
46.	Теодор Саввов Гуцул Его сыновья: Димитрий Николай Его жена: Екатерина Лупулова Его дочери: Мария Елизавета Александра	36 9 5 - - - -	- - - 31 13 7 3	- - - - - - -	1 1 1 - - - -	1 ½ д.	Тоже 1 ½ десятин надельной земли. Стоимостью 225 р. В залог не состоит.	1 дом с усадь. 1 конюшня 1 сарай 1 кошница 2 лошади 1 воз с упряж. 3 овцы 1 ягненок	200 р. 20 р. 5 р. 5 р. 70 р. 40 р. 21р. 3	Нет	Нет
47.	Николай Константинов Шпорда он же Лепорда Его сыновья: Федор Василий Димитрий Его жена: Елена Пентелеева Его дочери: Елизавета Домника	- 35 8 6 4 - - -	- - - - - 32 10 2	- - - - - - - -	- 1 1 1 1 - - -	1 д. 20 пр.	Имеет от отца 40 пр. надельной земли и от жены в приданное – 40 пр. Стоимостью 200 р. В залог не состоит.	1 дом с усадь. 1 сарай 1 кошница 1 кучя 4 лошади 1 воз с упряж. 1 плуг 1 борона 3 кабанчика 8 овец	150 р. 100 р. 5 р. 10 р. 140 р. 60 р. 28 р. 3 р. 15 р. 56 р.	30 р.	Нет

Сercetarea istorică și culturologică în spațiul unitar european: paradigme, realizări, perspective

48.	Иван Александров Наний Его сыновья: Феодот Василий Его жена: Екатерина Георгиева	41 17 16 -	- - - 38	- - - -	1 1 1 -	2 д.	Имеет 2 десятины наделной земли. Стоимостью 300 р. В залог не состоит.	1 дом с усадь. 1 телка	100 р. 15 р.	Нет	Нет
49.	Диордий Николаев Кикарош Его жена: Елисавета Николаева	52 -	- 33	- -	1 -	4 д.	Имеет 4 десятины наделной земли. Стоимостью 600 р. В залог не состоит.	1 дом с усадь. 1 сарай 1 куча 1 плуг 1 борона 2 вола 1 корова	150 р. 15 р. 8 р. 12 р. 3 р. 130 р. 50 р.	Нет	Нет
50.	Иван Александров Попи Его сын: Ларион Его жена: Парасковия Димитриева	29 1 -	- - 28	- - -	1 1 -	-	-	1 телка 1 овца	15 р. 7 р.	Нет	Нет
51.	Александр Иванов Каларашь Его сын: Александр Его жена: Мария Козьмова Его дочь: Дарья	52 10 - -	- - 41 8	- - - -	1 1 - -	2 д.	Имеет 2 десятины наделной земли. Стоимостью 300 р. В залог не состоит.	1 дом с усадь. 2 лошади 1 воз с упряж.	100 р. 40 р. 10 р.	Нет	Нет
52.	Василий Прокопьев Бардиер Его сыновья: Семен Иван Его жена: Домникия Григорьева Его сестра: Екатерина Прокопьева	31 4 1 - -	- - - 24 17	- - - - -	1 1 1 - -	4 д.	Тоже 4 десятины наделной земли. Стоимостью 600 р. В залог не состоит.	1 дом с усадь.	100 р.	Нет	Нет

53.	Василий Семенов Порчулян Его сыновья: Георгий Феодор Его жена: Мария Ефремова Его дочери: Вера Евгения	36 10 6 - - -	- - - 30 12 2	- - - - - -	1 1 1 - - -	2 д.	Имеет две десятины надельной земли. Стоимостью 300 р. В залог не состоит.	1 дом с усадь. 1 сарай 1 куля 2 лошади 1 воз с упряж.	150 р. 30 р. 10 р. 40 р. 10 р.	Нет	Нет
54.	<u>Бричанской волости царанин</u> <u>села Требисоуц,</u> <u>проживающий в</u> с. Табанах Яков Иванов Гроссу Его жена: Ангелина Феодорова	53 -	- 50	- -	1 -	-	-	1 дом с усадь. 1 мельницу	60 р. 200 р.	Нет	Нет
55.	<u>Единецкой волости, царанин</u> <u>с. Тырнова, проживающий в</u> <u>с. Табанах</u> Иван Федоров Балайка Его сын: Харитон Его жена: Флоареа Афанасьева Его дочери: Ольга Мария	50 19 - - -	- - 46 14 9	- - - - -	1 1 - - -	4 д.	Имеет 4 десятины надельной земли за женою, в 600 р. В залог не состоит.	1 дом с усадь. 1 сарай 1 куля 2 лошади 1 воз с упряж. 1 погреб 1 сарай	150 р. 20 р. 6 р. 40 р. 30 р. 20 р. 10 р.	Нет	Нет

Сертетerea историческая и культурологическая в пространстве единой Европы: парадигмы, реализации, перспективы

56. 57.	Тоже, села Коржеуц									Нет	Нет
	Стефан Гаврилов Патрашко	31	-	-	1						
	Его сын: Василий	6	-	-	1						
	Его дочь: Елисавета	-	3	-	-						
	Его жена: Замфира	-	36	-	-						
	Васильева по					1 д. 15 пр.					
	первому мужу Кикарош,										
	ея сыновья прижитые с	17	-	-	1						
	первым	11	-	-	1						
	мужем: Иван Николаев										
	Нистор Николаев										
58.	<u>Кельменской волости, села</u>							1 дом с усадь.	80 р.	60	Нет
	<u>Грушевец, проживающие в</u>							1 кучя	10 р.	р.	
	<u>селе Табанах</u>							2 вола	90 р.		
	Федор Николаев	55	-	-	1	-	-	1 корова	40 р.		
	Побережник	21	-	-	1			12 овец	84 р.		
	Его сын: Петр							1 кабан	10 р.		
	Его жена: умерла										
59	<u>Бричанской волости, села</u>							1 дом с усадь.	100 р.	50	Нет
	<u>Табаны, почетный гражданин</u>							1 сарай	20 р.	р.	
	Иван Петров Чемыртан	32	-	-	1	-	-	2 лошади	70 р.		
	Его жена: Мария Онисимова	-	24	-	-			1 воз с упряж.	40 р.		
	Его дочь: Мария	-	1	-	-						

Печать: Бричанский Волостной Старшины.

За Бричанской волостной старшина М. Вангелеа. Заседатель Ст. Мирийчук.

Печать: Бричанского Волостного Правления.

За волостного писаря (подпись не разборчива)

Sursa: ANARM, F. 329, inv. 3, d. 3383, f. 16-45.

Abrevieri: д. – десятина; м. – месяцы; пр. – пражина; р. – рубли; упряж. – упряжка; усадь. – усадьба.

4